

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool Sint-Maria te Antwerpen

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	6346
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Koen TUBEECKX
adres		Sint-Willibrordusstraat 39 - 2060 ANTWERPEN 6
telefoon		03-235.66.43
fax		03-235.66.43
e-mail		directie@st-maria-antwerpen.be
website/URL		www.st-maria-antwerpen.be
	Bestuur van de instelling	962936 - VZW Centr. Kath. Schoolcom. Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Otto Veniusstraat 22 - 2000 ANTWERPEN 1
	Scholengemeenschap	120394 - groepering CKS te ANTWERPEN 1
adres		Lange Nieuwstraat 74 - 2000 ANTWERPEN 1
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	26/4/2011, 27/2/2011, 28/4/2011, 29/4/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	29/04/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	25/05/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Guido Aerts
	Teamleden	Lydia Loquet

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	7
4.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
4.3 Lager onderwijs: wiskunde	8
4.4 Lager onderwijs: muzische vorming	9
4.5 Lager onderwijs: leren leren	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	12
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	16
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De vrije basisschool Sint-Maria, gelegen in het centrum van Antwerpen, heeft een zeer heterogene populatie. Het schoolteam doet er alles aan om de leerlingen op een zo hoog mogelijk niveau te brengen. De grote inspanningen om onderwijs op maat te geven combineert de school met een vrij strikt zittenblijversbeleid. Naast de vele inspanningen om te differentiëren en individuele trajecten uit te stippelen, zoekt het schoolteam oplossingen om het onderwijs nog meer te individualiseren. Uit het leerlingenwerk, de toetsen en de observaties tijdens de bijgewoonde lessen blijkt dat de opbrengsten voor wiskunde voldoende hoog zijn. De analyse en de bespreking van de gegevens uit de schoolrijpheidstoetsen vormen een eerste aanzet om leeropbrengsten te gebruiken als bijdrage tot integrale kwaliteitszorg. Ten gevolge daarvan hebben de leraren van de kleuterafdeling vooral voor het zelfsturend leren het aanbod verruimd. In de lagere afdeling beroept de school zich op de verzamelde gegevens over de resultaten in het secundair onderwijs.

Het schoolteam, dat uitzonderlijk stabiel is, heeft een hoge professionaliteit ontwikkeld. Vooral door de aanmoediging van een bezielende directeur hebben heel wat leraren een bijkomende kwalificatie verworven.

De professionele samenwerking tussen alle personeelsleden in de beide niveaus zorgt voor een sterke basisvorming in wiskundige initiatie / wiskunde met aandacht voor actief leren en leidt tot de initiatieven die de leraren van beide niveaus nemen om de 'ontwikkeling van de zelfsturing' en 'leren leren' gradueel op te bouwen. Daarbij gebruiken de leerlingen van jongst af aan heel geregeld ICT-toepassingen.

Het goed uitgewerkte evaluatiebeleid, waarbij ook de leerlingen betrokken worden, vormt de basis van een goed georganiseerde en kwalitatief hoogstaande leerlingenbegeleiding. De school neemt verscheidene originele maatregelen om de ouders grondig te informeren over de ontwikkeling van hun kinderen.

Om de onderwijskwaliteit te verbeteren, werkt de school nauw samen met de onderwijsbegeleiding van de koepel. Die samenwerking heeft onder meer geleid tot een meer doelgericht onderwijs aan de kleuters binnen brede en rijke thema's. Met een eigen bewakingsinstrument kan dit team de volledigheid en de didactische frequentie van het aanbod voor de onderzochte leergebieden aantonen. Uit de doorlichting blijkt wel dat het functioneel gebruik van kalenders nog een aandachtspunt is. De professionalisering van de leraren van de lagere afdeling uit het verleden heeft weliswaar geleid tot ruimere inzichten voor muzische vorming maar geeft nog geen aanleiding om het muzisch aanbod doelgericht en gradueel uit te werken. Alleen voor het domein media krijgen de leerlingen veel oefenkansen. De vele initiatieven die het schoolteam neemt om de leerlingen in contact met cultuur te brengen, getuigen van de waarde die de school hecht aan cultuureducatie binnen muzische vorming. Bij het verdere verbeterproces voor muzische vorming kan de school ook nadenken over vormen van alternatieve evaluatie zowel in dienst van eigen kwaliteitsbewaking als voor de rapportering van de muzische vaardigheden.

De grote professionaliteit binnen het team draagt bij tot een krachtig en gezamenlijk gedragen onderwijskundig beleid. Er is in de school een grote veranderingsbereidheid gegroeid om samen de uitdagingen die op de school afkomen, aan te pakken. Het inspectieteam waardeert de inspanningen die het schoolteam levert om een hoge onderwijskwaliteit na te streven. Het vertrouwt erop dat de school, gezien haar sterk en gezamenlijk gedragen onderwijskundig beleid, met de geformuleerde aanbevelingen aan de slag zal gaan om de kwaliteit nog verder te verbeteren.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

wiskunde

muzische vorming

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- grote groep Nederlandsonkundigen
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden
- onstabiele leerlingpopulatie: neveninstromers en uitstromers

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

- De kleuterleraren brengen het onderwijsaanbod onder in rijke en gevarieerde thema's. Deze worden vooraf uitgebreid aan de ouders gecommuniceerd. Door de kleuters bij aanvang van een nieuw thema te bevragen naar hun interesse, breiden de kleuterleraren het activiteitenaanbod verder uit. Bij elk thema stellen de kleuterleraren een aantal prioritaire doelen voorop uit het koepeligen referentiekader, die verder geconcretiseerd worden in themaspecifieke doelen en activiteiten. Hierdoor krijgt het onderwijs een sterk doelgericht karakter.
- Om het evenwicht te bewaren tussen doelgericht onderwijs en ruimte voor het vrije kleuterinitiatief ondernemen de kleuterleraren acties om gericht de hoeken te verrijken. Met ondersteuning van de pedagogische begeleiding is het kleuterteam gestart met het uitschrijven van hoekenfiches die vooral bestaan uit een schat aan ideeën. De beperkte ruimte in enkele klassen en vooral het systematisch gebrek aan bergruimte hypothekeren een flexibele en rijke hoekenplaatsing en -indeling, wat een kwaliteitsvolle leer- en leefomgeving verhindert. Toch kunnen sommige hoeken met eenvoudige middelen nog meer doordacht ingericht worden. Ook door meer aandacht te besteden aan opruimen kunnen de kleuterleraren een meer gestructureerde leeromgeving creëren.
- De kleuterleraren bewaken op een systematische wijze of de doelen uit het koepeligen referentiekader met een voldoende didactische frequentie en voldoende evenwichtig aan bod komen. Op basis van overzichten kan het kleuterteam de relatie met de leerplandoelen en met de decretale ontwikkelingsdoelen aantonen.
- Door de sterke samenhang tussen de planning met prioritaire doelen, de bewakingslijsten in functie van een evenwichtig aanbod en het uitgekiend kleutervolgsysteem, beschikken de leraren over een samenhangend en functioneel documentensysteem wat de planlast beperkt.
- Om het levensechte karakter van het onderwijs te garanderen, brengen de kleuterleraren materialen verbonden aan het thema in de klas. Tevens organiseren zij leeruitstappen in de onmiddellijke omgeving van de school. Voor de culturele activiteiten werkt de school samen met verscheidene externe partners. De school maakt er een prioriteit van om de ouders hierbij te betrekken. Onder meer via de moedergroep wordt heel wat informatie doorgegeven en worden ouders gesensibiliseerd om actief deel te nemen aan het schoolleven.
- Het kleuterteam hecht een groot belang aan de ontwikkeling van de zelfsturing. Daartoe voorzien de kleuterleraren vrije en verplichte taken, wat uiteindelijk bij de oudere kleuters uitmondt in een vorm van contractwerk. Door deze aanpak worden de kleuters voorbereid op de verscheidene zelfstandige werkvormen die de leraren van de lagere afdeling organiseren. Gezien de beperkte infrastructurele mogelijkheden heeft het kleuterteam gekozen om vooral met 'ontdekdozen' materialen te ontwikkelen waarmee kleuters op basis van opdrachtkaarten en stappenplannen zelfsturend en zo nodig met bijkomende ondersteuning aan de slag kunnen. Er is nog een groeimarge om deze materialen te integreren in de vaste hoeken.
- De kleuterleraren zorgen met verscheidene systemen ervoor dat de kleuters op een overzichtelijk wijze de ruimte gebruiken bij het kiezen van zowel geleide als vrije activiteiten, waardoor het vlinderen wordt tegengegaan.

- De tijdsaders die de kleuterleraren voorzien zijn wat betreft de abstractiegraad (van foto naar pictogram) goed gradueel opgebouwd, voor de groei in complexiteit is dat minder duidelijk. Er gaan echter heel wat kansen verloren tot ‘terugblikken en vooruitkijken’ - zoals geformuleerd in de decretale ontwikkelingsdoelen - omdat de kleuterleraren de tijdsaders in dit verband weinig functioneel uitwerken en gebruiken.

4.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

- Voor de activiteiten wiskundige initiatie verwijzen de kleuterleraren naar de vele en rijke activiteiten die zij plannen binnen de verschillende ontwikkelingsgebieden. Vooral met het kleutervolgsysteem, waarin de doelen van het koepeleigen referentiekader geconcretiseerd zijn in observeerbare handelingen per leeftijd, bewaken de kleuterleraren of de kleuters zich in het wiskundig handelen en denken voldoende ontwikkelen.
- De kleuterleraren gebruiken de schoolrijpheidstest, die voor de kleuterleraren vooral een indicatief karakter heeft, niet alleen om individuele vorderingen te bekijken, maar ook als bewakingsinstrument om na te gaan of de leeropbrengsten voldoen. Om de ouders te informeren over wat deze test inhoudt, krijgen ze de kans om onder begeleiding zelf de toets af te leggen, zodat achteraf de bespreking makkelijker wordt.
- De analyse van de resultaten van de schoolrijpheidstest is een eerste aanzet om schoolse prestaties op een hoger niveau te bespreken in het kader van integrale kwaliteitszorg. Vanuit deze analyse heeft het kleuterteam nieuwe materialen op concreet-handelend en schematisch niveau aangemaakt of aangekocht om het aanbod te verruimen. Sommige materialen beschikken over een auto-correctiesysteem. Tevens maken de kleuterleraren gebruik van ICT-middelen om wiskundige vaardigheden op schematisch niveau in speelse contexten te laten oefenen.
- Het aanbod voor dit leergebied wordt op een sterk gedifferentieerde manier aangeboden. Puzzels en enkele materialen uit de ontdekdozen zijn door de kleuterleraren gegradeerd. Door organisatorische afspraken met de zorgondersteuners krijgen risicokleuters bijkomende hulp. Door opdrachten minder of meer complex te maken differentiëren de kleuterleraren naar niveau en uitvoeringsgraad. De ‘moetjes en magjes’ worden naarmate de kleuters ouder worden meer geïndividualiseerd.
- Net zoals voor wereldoriëntatie besteden de kleuterleraren een vernieuwde aandacht aan de hoekenverrijking. Op basis van de planning en de agenda kan het kleuterteam aantonen hoe de doelen nagestreefd worden door het aanreiken van speelleermaterialen. De kleuterleraren besteden vanuit het begeleidingsproces ruim aandacht aan het stellen van open vragen en gebruik van een goede instructietaal. Met passieve taalvaardigheidstoetsen bij de vier- en vijfjarigen gaan de kleuterleraren na of de school- en instructietaal voor onder meer wiskundige initiatie voldoende wordt begrepen.

4.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

- Om zoveel als mogelijk ‘onderwijs op maat’ te geven, hanteert het lerarenteam de leerlijnen en de bijkomende inhouden en materialen van het onderwijsleerpakket op een flexibele wijze. Daarbij maken de leraren onderscheid tussen basisleerinhouden die minimaal moeten verworven worden en uitbreidingsleerinhouden. Om na te gaan welke de individuele opbrengsten voor het leergebied zijn, gebruiken de leraren de door de uitgeverij genormeerde toetsen. Uit de analyse van het leerlingenwerk, de observaties tijdens de bijgewoonde lessen en het schriftelijk leerlingenwerk blijkt dat de

leerprestaties op een voldoende niveau zijn. De opbrengstgegevens worden nog niet op schoolniveau gebracht om na te gaan welke de sterke en zwakke domeinen zijn. De school spiegelt zich vooral aan de gegevens over de outcomes die zij systematisch verzamelt.

- De wiskundelessen worden zodanig ingeroosterd dat bijkomende flexibiliteit mogelijk is. Hierdoor kunnen leerlingen met een apart leertraject de lessen wiskunde in een lagere of hogere klas volgen en kunnen de zorgondersteuners op een structurele wijze ingezet worden. Vooral over de groepen van het eerste leerjaar heen creëren de leraren een flexibele klasorganisatie. Het is een bewuste keuze van de school om met het oog op preventie vooral in de eerste graad veel ondersteuning in te zetten. In andere leerjaren komt een structurele parallelklasoverstijgende organisatie veel minder voor, wat grotendeels te wijten is aan de indeling van de gebouwen die niet toelaat parallelklassen en aanpalende leerjaren dicht bijeen onder te brengen.
- Om de resultaten van de leerlingen op te volgen, gebruiken de leraren de toetsen van het onderwijsleerpakket en maken ze daarvan foutenoverzichten. Door bijkomende commentaren te formuleren over de aard van de fout krijgen deze overzichten een meer kwalitatief karakter. De overzichten dienen zowel om een beeld te krijgen van de al dan niet beheerste leerinhouden op klasniveau als voor de organisatie van zorginterventies.
- Niet alleen leerlingen met minder mogelijkheden, maar ook leerlingen met meer wiskundige talenten kunnen een apart leertraject krijgen. Bovendien zorgen de leraren en zorgondersteuners voor een sterk gedifferentieerde aanpak op het gebied van abstractiegraad, ondersteuning, zelfstandig oefenen, ondersteunende materialen, hulpplannen.... De leraren hanteren verscheidene zelfstandige werkvormen als middel tot remediëring. Ook het handelend leren krijgt hierdoor bijkomende kansen.
- Voor leerlingen die zullen doorstromen naar het eerste jaar B van het secundair onderwijs voorziet de school een basisaanbod. De afbakening van de leerinhouden is gebeurd in samenwerking met het CLB.
- Zowel tijdens de bijgewoonde lessen als tijdens de zelfstandige werkvormen kunnen de leerlingen wiskundige inzichten verwerven op de verschillende abstractieniveaus. Een vrij recent nieuw initiatief zijn de tutorvormen die ook voor wiskunde - onder meer met ondersteuning van ICT - naast andere leergebieden worden georganiseerd.
- Het gebruik van ICT-toepassingen als ondersteuning bij het wiskundig oefenen is in de school sterk ingeburgerd. De in alle leerjaren aanwezige digitale borden worden functioneel gebruikt zonder dat het concreet-handelend leren uit het oog wordt verloren.
- De leerlingen krijgen heel wat kansen tot actief leren. De school koos het onderwijsleerpakket omwille van de aandacht voor 'betekenisvolle situaties' en de vele differentiatiemogelijkheden.

4.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

- In het verleden heeft het schoolteam na een introductie en beperkte studie van het leerplan met twee academies samengewerkt om de leraren te professionaliseren. Het accent lag daarbij op het aanbieden van een breder en meer samenhangend aanbod en het stimuleren van de creativiteit. Na dit proces is echter geen verder werk gemaakt van een diepgaande studie van de leerplannen. Uit de bijgewoonde lessen en de gesprekken blijkt tevens dat ondanks de goede inzet er nood is aan vorming rond domeinspecifieke kennis en vaardigheden.
- De leraren trachten, veeleer nog elk op een eigen manier, soms in samenwerking met de parallelcollega, een voldoende breed aanbod te voorzien. Onder meer door de sterke gerichtheid van de school op het gebruik van ICT over de leergebieden heen worden de eindtermen 'media' gerealiseerd. Voor de andere domeinen kan de school

nog maar een beperkte graduele en evenwichtige opbouw aantonen die leidt naar realisatie van de eindtermen.

- Tijdens de bijgewoonde lessen hadden enkele leraren aandacht voor 'beschouwen' van kunstwerken', wat vergemakkelijkt wordt door gebruik van het digitale bord en de bijhorende audioapparatuur.
- Het recente initiatief om lesfiches op te stellen met daarin onder meer de nagestreefde leerplandoelen, heeft meer een verantwoordings- dan een ontwikkelingsperspectief. De grote hoeveelheid doelen per lesactiviteit verhuult de prioritaire en / of de systematische muzische doelen. Het zijn net deze doelen die op het einde van een les of lessenreeks aanleiding kunnen geven tot gezamenlijke bespreking als vorm van proces- en / of productevaluatie.
- De lagere afdeling voorziet minder lestijden voor het leergebied dan wat door de koepel wordt aangeraden om de leerplandoelen te kunnen realiseren. Deze keuze wordt in enige mate gecompenseerd door driemaal per jaar 'muzische maandagnamiddagen' te organiseren, en door de vele culturele activiteiten die samen met externe partners worden georganiseerd, waarbij ook de ouders intensief worden betrokken.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

- De aandacht voor zelfsturend leren in de kleuterschool vormt een goede basis om verder te werken aan de eindtermen 'leren leren'. De school kan met haar realisaties zowel tijdens de zelfstandige werkvormen als met tal van activiteiten in de verschillende leergebieden aantonen dat ze in voldoende mate deze leergebiedoverschrijdende eindtermen nastreeft.
- Vooral in de lessen Nederlands en wereldoriëntatie nemen de leraren initiatieven om de eindtermen over informatieverwerking en –verwerking te beogen. Het nastreven van de eindtermen over problemen oplossen krijgt ruim voldoende kansen vooral in de lessen wiskunde maar evenzeer in de lessen wereldoriëntatie door een meer projectmatige aanpak en het veelvuldig gebruik van ICT. De organisatie van verscheidene zelfstandige werkvormen, de graduele opbouw van de zelfgemaakte agenda en het hele opzet van een sterk doordacht huiswerkbeleid bieden vele garanties voor de eindterm over 'plannen'. Er zijn voldoende aanwijzingen dat de leraren intentioneel ook de attitudinale eindtermen nastreven.
- Naast heel wat andere initiatieven zet het team verscheidene stappen om de ouders bij het leren en het 'leren leren' te betrekken. Voor dit alles worden zowel eigen personeel en middelen ingezet als samenwerking opgezet met externe organisaties.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het intern leiderschap propageert en ondersteunt het volgen van langdurige opleidingen als vorm van expertiseverwerving. Uitzonderlijk voor Vlaanderen beschikken heel wat leraren over een diploma of getuigschrift van een bijkomende opleiding. De verworven expertise wordt ingezet om het intern leiderschap te ondersteunen onder meer in het kernteam en de vele werkgroepen.
- Om het onderwijs in beide niveaus verder te optimaliseren, doen de beide schoolteams intensief beroep op de netgebonden pedagogische begeleidingsdienst. In de kleuterafdeling wordt vanuit het koepeleigen referentiekader stapsgewijs de volledige kleuterwerking onder handen genomen. In de lagere afdeling staat de implementatie van het leergebied wereldoriëntatie voorop. Tijdens personeelsvergaderingen en studiedagen wordt zowel informatie verstrekt als werkmomenten voorzien. Onder meer door de periodieke zelfevaluatie van de vooruitgang in de verbeterprocessen, krijgen deze professionaliseringsmomenten een sterk vraaggestuurd en schoolspecifiek karakter.
- De externe nascholingen die de leraren volgen, zowel voor kortlopende als langlopende opleidingen, zijn zowel gebaseerd op persoonlijke werkpunten als op persoonlijke interesses en noden. Na afloop van iedere vorming vullen de leraren daarover een fiche in en / of bespreken ze het geleerde op de personeelsvergadering.
- De scholengemeenschap heeft het initiatief genomen om voor verscheidene onderwijskundige aspecten en / of functies met eigen expertise bijkomende nascholingen op te zetten.
- De school beschikt over heel wat interne expertise. Zowel binnen werkgroepen, in het kernteam, het zorgteam als tijdens personeelsvergaderingen wordt daarvan gebruikgemaakt.
- Door de keuze om de ondersteuning bijna uitsluitend klasintern te organiseren, zijn er veel impliciete leerkansen om van elkaar te leren. Door een goede interne communicatie, een gedeeld agendagebruik en goede afspraken verloopt de ondersteuning vlot. Soms wordt daarbij ook aan rolwisseling gedaan, wat zowel bijkomende leerkansen voor de klasleraren creëert, als het effect verhoogt.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het kleutervolgsysteem is het belangrijkste instrument om de ontwikkeling van de kleuters op de voet te volgen. De indeling is gebaseerd op die van het koepeligen referentiekader, de doelen zijn gradueel geconcretiseerd in observeerbaar gedrag. Zowel klas- als ondersteunende leraren vullen de observaties in, gespreid over drie periodes van het jaar. Voor kleuters die het moeilijk hebben, abnormaal gedrag vertonen of grotere achterstand oplopen maken de leraren een diepere analyse waarbij ook het welbevinden en de betrokkenheid worden gescreend. De leraren zoeken vooral aanknopingspunten bij de interesse van de kleuter om de remediëring aan te vatten.
- Bij de oudere kleuters nemen de ondersteuners taalvaardigheidstoetsen af om na te gaan in welke mate ze de school- en instructietaal begrijpen. Bij de oudste kleuters worden schoolrijpheidstesten afgenomen. Voor de kleuterleraren hebben deze formele testen en toetsen veeleer een indicatieve waarde. De verkregen gegevens worden vergeleken met de eigen informatie om zich een breed beeld van de kleuter te kunnen vormen.
- In de lagere afdeling gebruiken de leraren voor wiskunde en taal de toetsen van het onderwijsleerpakket. Voor wiskunde zijn deze toetsen genormeerd door de uitgeverij, zodat er duidelijke normen zijn wanneer een groep of individuele leerlingen niet voldoen aan de verwachtingen. De leraren gebruiken voor Nederlands-spelling een vergelijkingsnormering en voor technisch lezen en spreken een vorderingenschaal. Voor spelling maken de leraren kwalitatieve analyses. Voor wiskunde maken de leraren foutenoverzichten, die door aanvulling met opmerkingen een meer kwalitatief karakter krijgen.
- De school maakt nog weinig gebruik van door leraren aangestuurde alternatieve evaluatievormen om hogere en bredere vaardigheden in kaart te brengen. Vooral voor de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming zijn er op dit vlak nog groeikansen.

- Onder meer om de schoolloopbaan van de leerlingen in kaart te brengen hanteert het team een overzichtelijk en functioneel elektronisch dossier per leerling. Dat bevat naast de vele gegevens ook een overzicht van de belangrijkste zorginterventies.
- In de school groeit de aandacht voor evaluatie door de leerlingen. In de kleuterafdeling zijn daarvoor aanzetten onder meer bij het puzzelen. De taken van het contractwerk worden door de leerlingen beknopt geëvalueerd, wat vooral een signaalwaarde heeft. In de lagere afdeling bespreken de leerlingen vooral werkvormen die hogere vaardigheden nastreven binnen Nederlands en wereldoriëntatie op basis van vooraf bepaalde criteria. Door het weinig doelgerichte karakter van het muzisch onderwijs blijft de evaluatie door de leerlingen voor dit leergebied nog oppervlakkig. Bij de organisatie van de tutorvormen stellen beide deelnemers na iedere activiteit een korte evaluatie op. Op het einde van het tutorblok volgt een algemene evaluatie.
- De leraren bewegingsopvoeding meten op verschillende wijzen de motorische prestaties van de leerlingen. Ze voorzien een brede evaluatie zodat alle bewegingsdomeinen aan bod komen. Ze maken voor de oudere leerlingen gebruik van door BLOSO genormeerde gegevens, die echter nog niet op een hoger niveau worden gebracht. Voor het zwemmen hanteert het schoolteam een brevetstelsysteem. Ondanks de moeilijke situatie waarin de lessen lichamelijke opvoeding moeten verlopen, trekt de school zich op aan de sportieve prestaties van de leerlingen in de buitenschoolse activiteiten waaraan de school dikwijls deelneemt.
- Voorafgaand aan de rapportering maken de leerlingen van de lagere school een zelfevaluatie op over hun welbevinden en betrokkenheid. De bevraging gebeurt op basis van de waarden uit de methodiek die de school hanteert voor het leergebied 'sociale vaardigheden'. De confrontatie van de eigen inschatting met die van de leerkracht mondt uit in een persoonlijk gesprek.
- De school hanteert goede en heldere principes voor de voorbereiding en de organisatie van het multidisciplinair overleg (MDO). Het MDO geeft vooral aanleiding tot meer en beter gerichte differentiatie.
- Een leerkracht volgt een nascholingstraject over handelingsgericht werken. De eerste aanzetten tot multiplicatie van haar kennis zijn gezet. De school onderneemt acties om het handelingsgericht werken in de toekomst structureel uit te bouwen.
- Om het onderwijsniveau voldoende hoog te houden, voert de school naast een geïntegreerd differentiatiebeleid een vrij strikt zittenblijversbeleid. Met uitzondering van de overgang tussen kleuter- en lagere school bepaalt de klassenraad het al dan niet overzitten, eventueel gecombineerd met een individueel traject. Om alle mogelijkheden open te houden zijn bij de klassenraad ook de parallelcollega, de toegewezen zorgleerkrachten en de leraren van het volgend leerjaar aanwezig. De klassenraad wordt geleid door de directeur. In de kleuterafdeling formuleren de leraren per kleuter hun eindconclusies.
- Voor de toekenning van de getuigschriften basisonderwijs organiseert de school zelfopgestelde eindtoetsen. Daarbij wordt getracht na te gaan in welke mate de leerlingen de eindtermen voor de cognitieve leergebieden bereiken. De bespreking van de klassenraad richt zich vooral op de slaagkansen in het vervolgonderwijs en het formuleren van een studieadvies. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met de cognitieve mogelijkheden van de leerlingen, maar ook met de werkhouding.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De klasdeurcontacten zijn de eerste momenten om de ouders van de kleuters op de hoogte te brengen wanneer stagnatie wordt vastgesteld. Met een kleurig communicatiesysteem worden de ouders verwittigd wanneer de leerkracht een formeel gesprek vraagt. Op de verscheidene oudercontacten gespreid over het schooljaar geven de kleuterleraren meer diepgaande informatie en / of vragen ze bijkomende gegevens op.
- Er is een sterke samenhang tussen de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Het periodiek rapport bestaat daardoor uit verschillende onderdelen die samen een vrij breed beeld vormen over de ontwikkeling van de leerlingen. In de bovenbouw voorzien de leraren naast de overzichtsrapporten nog een maandrapport dat vooral het accent legt op wat de leerling goed kan, wat de werkhouding is zowel in de klas als voor het maken van huistaken en leren van lessen, en over het gedrag. Hiermee trachten de leraren om vooral de leer – en leefhouding kort op de bal bij te sturen.
- Het 'leerrapport' oogt door de vele cijfers en procentberekeningen nogal prestatiegericht. De cijfergegevens krijgen een duiding met de door de leraren beknopte en positief geformuleerde bijkomende feedback. De wijze waarop de school de rapportbesprekingen organiseert, toont aan dat ze veel belang hecht aan de 'gegevens achter de cijfers'.
- De school heeft een uitgekiend systeem uitgewerkt om zowel ouders als leerlingen te betrekken bij de evaluatie en rapportering. Een bijzonder initiatief van de school zijn de 'kindercontacten' in de lagere afdeling. De leerlingen krijgen dan het rapport dat ze individueel met de klasleraar bespreken. Tweemaal per jaar krijgen de ouders het rapport pas op het oudercontact, zodat de school zeker is dat de informatie achter de cijfers met alle ouders is besproken.
- Uit de ouderbevraging blijkt dat de ouders zowel de rapporteringsvorm als de bijhorende organisatie waarderen.
- Voor muzische vorming zijn er geen formele afspraken over de wijze en frequentie van rapporteren. De meeste leraren geven alleen verbale feedback, die wel aanwijzingen geeft over belangstelling en inzet, maar weinig zegt over de muzische mogelijkheden van de leerlingen.
- De integratie in het schoolrapport van de gegevens over de prestaties bewegingsopvoeding is ten koste gegaan van de mogelijkheden om voor dit leergebied een portfoliosysteem op te zetten.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het onderwijsbeleid is in deze school breed gedragen en participatief ondersteund. De directeur ziet zichzelf veeleer als coach en bezieler. Hij wordt bijgestaan door een halftijdse beleidsondersteuner, een kernteam, een zorgteam en organisatorische en pedagogische werkgroepen. Als gevolg van de keuze om leraren bijkomende competenties te laten verwerven, worden heel wat verantwoordelijkheden gedelegeerd. Alle personeelsleden worden op een gepaste wijze betrokken bij de besluitvorming.
- De school tracht vanuit een gemeenschappelijk geloof in de mogelijkheden van de aan hen toevertrouwde leerlingen, concrete schoolspecifieke antwoorden te formuleren. Op deze wijze groeit impliciet een gemeenschappelijk gedragen visie. Door op geregelde tijdstippen zowel deelaspecten als de volledige schoolwerking te evalueren, kent de school een grote dynamiek en wordt veel aandacht besteed aan interne en integrale kwaliteitszorg. Alleen wordt daarvoor nog weinig gebruik gemaakt van opbrengstgegevens.

- Het intern leiderschap bewaakt de kwaliteit op de klasvloer door formele klasbezoeken bij jongere leraren, doorloopbezoeken, voorbereidende bezoeken voorafgaand aan het functioneringsgesprek, functiebeschrijvingsgesprekken en functioneringsgesprekken.
- De schoolleiding kan beroep doen op een dynamisch schoolteam met een grote veranderings- en aanpassingsbereidheid. De vrij grote stabiliteit van het team getuigt van een grote arbeidstevredenheid, wat gezien de specifieke problematieken niet vanzelfsprekend is. Tijdens de gesprekken hebben heel wat leraren spontaan hun loyaliteit aan de school uitgesproken.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De kansen die de leraren scheppen tot actief leren binnen alle onderzochte leergebieden;
- De aandacht voor zelfsturend leren / leren leren en de doorgedreven en gedifferentieerde en gradueel opgebouwde organisatie van zelfstandige werkvormen;
- De verscheidenheid aan differentiatievormen die zowel klasleraren als ondersteuners hanteren om onderwijs in wiskundige initiatie / wiskunde op maat van de leerlingen te verstrekken;
- De rijke aandacht voor de evaluatie van de vorderingen in het leergebied wiskundige initiatie / wiskunde om de differentiatie verder te optimaliseren;
- De initiatieven die de school met externe partners onderneemt om ouders te betrekken bij de culturele initiatie;
- Het gebruik van ICT, zowel voor het leergebied wiskunde als ondersteunend voor het zelfsturend leren / leren leren;
- Specifiek voor de kleuterafdeling: het doelgerichte onderwijsaanbod in samenhang met het functioneel gebruik van het kleutervolgsysteem;
- Specifiek voor de kleuterafdeling: de brede en rijke themawerking met ruimte voor inbreng van de kleuters;
- Specifiek voor de lagere afdeling: de afbakening tussen basis- en uitbreidingsleerinhouden en de ver doorgedreven curriculumdifferentiatie voor het leergebied wiskunde;
- Specifiek voor de lagere afdeling: het betrekken van de ouders bij het leren leren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het betrekken van de leerlingen bij de evaluatie van een aantal aspecten van hun ontwikkeling en leren;
- De grote inspanningen die het schoolteam levert om de ouders zo goed mogelijk te informeren over de ontwikkeling en de vorderingen van hun kinderen;
- De grote aandacht voor verdere professionalisering van het schoolteam, met gebruik van zowel interne als externe expertise.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het breed gedragen beleid, onder impuls van een bezielende directeur;
- De sterke professionele teamgeest en de grote veranderingsbereidheid om aan deze leerlingenpopulatie kwalitatief onderwijs te verstrekken.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het gebrek aan ruimte en aan een aangepaste infrastructuur die voldoende beantwoordt aan de hedendaagse normen voor een kwaliteitsvolle leer- en leefomgeving;
- Specifiek voor de kleuterafdeling: het functioneel gebruik van de tijdsaders;
- Specifiek voor de lagere afdeling: het formuleren van muzische doelen zoals in de leerplannen vooropgesteld wordt om het aanbod meer doelgericht te plannen, en waardoor zowel proces- als productevaluatie verbeterd kan worden.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De ontwikkeling van alternatieve evaluatievormen zodat de leraren de brede competenties van de leerlingen in kaart kunnen brengen, evalueren, verbeteren en rapporteren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het verzamelen en interpreteren van outputgegevens op schoolniveau als bijdrage tot integrale kwaliteitszorg en als hefboom voor interne kwaliteitsverbetering.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Guido Aerts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: